

ÇESHTJA ASSENOV kundër BULLGARISE - Pretendimi për keq-trajtim të bërë nga policia si dhe gjatë periudhës së paraburgimit. (Kodi i Proçedurës Civile, Neni 182 (d), Kodi i Proçedurës Penale)

I . RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Faktet kryesore

1. Kërkuesit, Z. Anton Assenov, Znj. Fidanka Ivanova and Z. Stefan Ivanov ishin një familje cigane me shtetësi bullgare. Kërkesat e tyre lidheshin pothuajse tërësisht me ndalimin e Antony Assenovit, kërkuesit të parë.

2. Më 19 shtator 1992, ndërkohë që po luante kumar në sheshin e qytetit Shoumen, Z. Assenov u kap nga një polic dhe u shoqërua në stacionin më të afërt të autobuzit. Ai u lëshua më vonë. Më 21 shtator kërkuesi bëri një vizitë mjeksore dhe i spjegoi mjekut se ai dhe e ëma, që është edhe kërkuesja e dytë, ishin keqtrajtuar nga tre policë. Mjeku lëshoi disa certifikata mjeksore në të cilat përshkruante në mënyrë të hollësishme dëmtimet që kishin pësuar të dy kërkuesit. Mjeku arrinte në përfundimin se dëmtimet ishin shkaktuar nga nga rrahjet që policët u kishin bërë kërkuesve me shkopinj. Kërkuesit bënë një ankim në stacionin lokal të policisë në lidhje me këtë keqtrajtim të policisë. Nisur nga ky ankim filloi një hetim nga një zyrtar i policisë lokale, hetim i cili arriti në përfundimin se nuk kishte prova se policët i kishin rrahur kërkuesit dhe se për këtë arsye nuk mund të ngriheshin akuza penale kundër tyre. Zyrtari i policisë pranoi versionin e policëve në lidhje me ngjarjen, sipas së cilit babai i kërkuesit të parë e kishte rrahur atë dhe jo policët. Kërkuesit e apeluan këtë vendim po pa patur sukses.

3. Më 1994 dhe 1995 autoritetet e prokurorisë së Shoumen-it hapën një sërë hetimesh paraprake dhe procedimesh penale në lidhje me rastet që kishin të bënin me vjedhje dhe mbajtje rob të personave. Kërkuesi i parë i rastit në fjalë u arrestuar dhe u ngarkua me përgjegjësi penale për një numër veprash penale që kishin të bënin me vjedhje peliqesh, televizorësh dhe sendesh të tjera. Hetuesi që merrej me dosjen e tij vendosi që ta ndalojë Z. Assenov. Hetimi vazhdoi dhe u bënë edhe pyetje dëshmitarësh si dhe kontrole të indentitetit dhe të personalitetit të kërkuesit. Megjithatë dukej se nuk kishte më arsye për të vazhduar hetimet sepse që pas shtatorit 1995 nuk kishte patur më mbledhje provash. Kërkuesi i parë, avokati i tij, si dhe prindërit e tij paraqitën përpara organeve të prokurorisë kërkesa të vazhdueshme për lirimin e Z. Assenov. Kërkesat parashtronin pretendime të gjendjes shëndetësore të Z. Assenov dhe sidomos të gjendjes së zemrës së tij. Kërkuesi i parë u vizitua në burg nga disa mjekë të cilët arritën në përfundimin se ai nuk vuante nga zemra. Në tej kërkuesi i parë u ankua, ndër të tjera, që ka patur një persekutim kundër tij për shkak se ai kishte bërë kërkesë pranë Komisionit European të të Drejtave të Njeriut në lidhje me incidentin e parë. Kërkesat për lirim ishin refuzuar që të gjitha megjithëse Z. Assenov ishte transferuar nga një stacion policie në një qendër riedukimi për të miturit. Kërkuesi i parë ankohej në vazhdim në lidhje me kushtet në të cilat ai ishte mbajtur gjatë qëndrimit të tij në burg dhe në veçanti në lidhje me mungesën e lehtësive për ushtrimin e besimit të vet dhe për përmasat dhe kushtet e qelisë së tij.

B. Procedurat përpara Komisionit European të të Drejtave të Njeriut.

4. Kërkuesi i paraqiti një kërkesë pranë Komisionit European të të Drejtave të Njeriut duke pretenduar për secilin prej rasteve shkelje të nenit 3 dhe, në lidhje me ngjarjet e vitit 1992 shkelje të neneve 3, 6 dhe 13 të Konventës, kurse në lidhje me ngjarjet e vitit 1995 shkelje të nenit 5 të Konventës.

5. Komisioni arriti në përfundimin se në asnjërin prej rasteve nuk ka patur shkelje të nenit 3 të Konventës dhe të nenit 6 në lidhje me ngjarjet e vitit 1992. Megjithatë ai shprehu mendimin se ka patur shkelje të nenit 3 në bashkëpunim me nenin 13 të Konventës në lidhje me ngjarjet e vitit 1992 dhe shkelje të nenit 5 të Konventës në lidhje me ngjarjet e vitit 1995.

II. PËRMBLEDHJE E VENDIMIT TË GJYKATËS

A. NË LIDHJE ME NGJARJET MË, DHE PAS 19 SHTATORIT 1992

a. Prapësimet paraprake

6. Qeveria ngrinte pretendimin se kërkuesit nuk kishin shterrur të gjitha mjetet të brendshme ligjore për të rivënë në vend të drejtën e shkelur të tij me anë të padisë civile për shpërblimin e dëmit që ai ka pësuar. Qeveria mendon gjithashtu se ka patur abuzim të procesit nga ana e kërkuesit.

7. Gjykata në lidhje me këtë pikë mendon se kërkuesi, duke qënë se ka ezauruar të gjitha rrugët e mundshme në sistemin penal të drejtësisë dhe pa arritur në ndjekjen penale të oficerëve të policisë që pretendon ta kenë keqtrajtuar atë, nuk ka kërkuar të rivërë në vend gjendjen e tij me anë të një padie civile për shpërblim dëmi. Për këtë arsye sipas Gjykatës nuk ka kuptim që të pranohet prapësimi i ngritur nga ana e Qeverisë. (me unanimitet) Gjykata githashtu hodhi poshtë edhe pretendimin tjetër paraprak të qeverisë për abuzim të procesit pasi përpara saj nuk u paraqitën prova që të vërtetonin abuzim të së drejtës së ankesës nga ana e kërkuesit. (me unanimitet)

b. Në lidhje me thelbin e çështjes.

1. Në lidhje me nenin 3 të Konventës

8. Është e pamundur për Gjykatën që në bazë të provave që i janë servirur asaj, të konstatojë nëse dëmet kërkuesit i janë shkaktuar nga ana e policisë apo jo. Fakti që incidenti kishte ndodhur më shumë se dy vjet e gjysëm më parë ishte e pamundur që të vlerësohej nëse ishte kërkuesi apo ishin policët që tregonin të vërtetën. Nga ana tjetër edhe raporti mjeksor ndihmonte pak për shkak se ai ishte lëshuar dy ditë pas incidentit.

Për pasojë është e pamundur për Gjykatës në konstatojë shkelje në lidhje me pretendimin e keq-trajtimeve nga ana e policisë (tetë vota kundër një).

2. Në lidhje me nenin 6 § 1 të Konventës

9. Kërkuesi pretendoi se çdo padi civile e bërë nga ana e tij në lidhje me keqtrajtimin e pretenduar nga ana e policisë do të kishte qënë deklaruar e papranueshme në përputhje me Nenin 182 (d) të Kodit të Proedurës Civile -

megjithatë jurisprudenca që iu servir Gjykatës nxirrte në pah që gjykatat civile nuk janë të lidhura nga vendimi i autoriteteve të prokurorisë për të mbyllur hetimin penal.

Nga ana tjetër kërkuesit pretendonin se kishte shkelje në lidhje me mënyrën se si autoritetet e prokurorisë i kishin trajtuar kallëzimet e tyre. Në lidhje me këtë çështje Gjykata është e mendimit se këto procedura nuk kishin të bënin as me përcaktimin e të drejtave me karakter civil të kërkuesit dhe as me akuzë penale kundër tyre dhe prandaj nuk hyjnë në fushën e zbatimit të nenit 6. Si përfundim Gjykata vendosi që nuk kemi të bëjmë me shkelje të nenit 6 të Konventës (*me unanimitet*).

3. Në lidhje me nenin 13 të Konventës

10. Në rastet kur një individ ngre një pretendim të argumentuar se ka qënë keq-trajtuar dhe se për këtë fakt kemi të bëjmë me shkelje të Nenit 3, përveç hetimit të hollësishëm dhe efektiv të kërkuar gjithashtu nga Neni 3, hyn në lojë edhe nocioni i mjetit efektiv, si mundësi efektive e ankuesit për të përfituar nga procedurat hetimore dhe të arrijë që të ketë edhe pagimin e kompensimit në rastet kur ky mendohet si i përshtatshëm.

Pra dispozita e nenit 3 të Konventës e interpretuar së bashku me Nenin 13 kërkon për pasojë që duhet të ketë një hetim zyrtar efektiv.

11. Kërkuesi nuk kishte patur mundësinë e një ankimi efektiv sipas kuptimit të nenit 13 të Konventës në lidhje me pretendimet e tij qoftë me karakter penal qoftë me karakter civil kundër policisë. Një sërë faktorësh, ndërmjet të cilëve mungesa e një mundësie apelimi ndaj refuzimit për të filluar ndjekjen penale kundër oficerëve të policisë dhe mungesa e një hetimi të pavarur në lidhje me ankimet e kërkuesve, bëjnë që të arrihet në një përfundim të tillë. Mundësia e një ankimi me karakter civil për shkaktim dëmi do të kishte qënë sidoqoftë një mundësi e papërshtatshme për shkak se në vetvete nuk do të mund të kishte shmangur shkeljen e pretenduar të nenit 3 të Konventës.

Si përfundim gjykata arrin të konstatojë se ka patur shkelje të bazuar në mos kryerjen e një hetimi zyrtar efektiv (*me unanimitet*).

B. NË LIDHJE ME NGJARJET MË, DHE PAS KORRIKUT 1995

a. Prapësimet paraprake

12. Qeveria ngrinte edhe njëherë pretendimin se kërkuesit nuk kishin shterrur të gjitha mjetet të brendshme ligjore për të rivënë në vend të drejtën e shkelur të tij. Përpara Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut u vërtetua se kërkuesi u kishte bërë autoriteteve të ndjekjes penale dhe Gjykatës së Rrethit të Shoumen-it disa kërkesa për ta liruar. Pra si përfundim prapësimi i ngritur nga ana e qeverisë nuk u pranua (*me unanimitet*).

b. Në lidhje me themelin e çështjes

1. Në lidhje me nenin 3 të Konventës

13. Gjykata mund të marrë në shqyrtim nën dritën e Nenit 3 kërkesat e bëra në lidhje me kushtet e ndalimit të ngritura në përputhje me Nenin 5 § 1 - dhe në këtë plan

kushtet duhen marrë në konsideratë prej saj si një tërësi. Kjo konsideratë nuk arriti në konkluzionin se kushtet ishin aq të këqia sa të binin në nivelin e zbatimit të Nenit 3.

Për këtë arsye Gjykata është e mendimit që nuk kemi të bëjmë me shkelje të nenit 3 të Konventës (*tetë vota kundër një*).

2. Në lidhje me Nenin 5 § 1 të Konventës

14. Kërkuesi ishte ndaluar për shkak të një dyshimi për kryerjen e një vepre penale, dyshin i cili u vlerësua si i arsyeshëm. Për këtë arsye nuk pati prova të një ndalimi të paligjshëm sipas së drejtës bullgare. Kjo e fundit e parashikonte plotësisht ndalimin për veprat për të cilat Z. Assenov akuzohej. Mbështetur në këto rrethana Gjykata arriti në përfundimin se nuk ka shkelje (me unanimitet).

3. Në lidhje me Nenin 5 § 3 të Konventës

15. Në lidhje me aspektin e parë të paragrafit 3 të nenit 5 të Konventës që parashikon të drejtën për tu çuar menjëherë përpara një gjykatësi ose «një magjistrati tjetër» Gjykata konstaton se kërkuesi ishte çuar përpara një hetuesi, vendimet e të cilit do të mund të anuloheshin nga një prokuror, i cili nuk është mjaftueshmërisht i pavarur. Ky fakt i fundit, sipas mendimit të Gjykatës, bën që kjo të vendosë për një shkelje në këtë rast të nenit 5 § 3 të Konventës (me unanimitet).

16. Në lidhje me aspektin e dytë të paragrafit 3 të nenit 5, pra të drejtën e kërkuesit për t'ju drejtuar gjykatës brenda një afati të arsyeshëm ose për tu gjykuar në gjendje të lirë, vihet re se kërkuesi ishte mbajtur në gjendje paraburgimi për një periudhë prej afro dy vjetësh. Autoritetet shtetërore nuk provuan nga ana tjetër që të ekzisonte një frikë për kryerjen e përsëritur nga ana e kërkuesit të veprave penale. Doli në pah se për rreth një vit, nga shtatori 1995 deri në shtator 1996, asnjë veprim nuk ishte marrë në lidhje me hetimin, gjë që të çon në arsyetimin se autoritetet shtetërore nuk kishin vepruar me devotshmërinë e duhur. Prandaj edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut arriti në përfundimin se kemi të bëjmë me shkelje të nenit 5 § 3 (*me unanimitet*).

4. Në lidhje me Nenin 5 § 4 të Konventës

Në lidhje me nenin 5 § 4 të Konventës vihet re se kërkuesi, përveçse në një rast, nuk kishte qënë në gjendje që, përpara një gjykate, të pretendonte ligjshmërinë e paraburgimit të tij. Edhe në këtë rast nuk kishte patur vend një procedurë me gojë para gjykatës ku kërkuesi të mund të shprehte pretendimet e veta. Prandaj Gjykata arrin në përfundimin se ka shkelje të nenit 5 § 4 të Konventës. Nga ana tjetër, në lidhje me afatin i cili sipas Konventës duhet të jetë i shkurtër, shihet se Z. Assenov e ka patur mundësinë të kontaktojë personalisht me një autoritet gjyqësor kompetent dhe të pavarur, sipas kuptimit të Konventës, i cili të mund të vlerësonte apo rishikonte ligjshmërinë e masës që ishte marrë ndaj tij vetëm më 6 shkurt 1997. Pra rreth 19 muaj pas ndalimit të tij.

5. Në lidhje me Nenin 25 § 1 të Konventës

Dy prej kërkuesve ishin pyetur nga ana e policisë ose e autoriteteve hetimore në lidhje me kërkesat përpara Komisionit në mënyrë të tillë që t'i bënte ata që të mohonin

me anë të një deklarate me betim bëjnë e çdo aplikimi. Nga ana tjetër aplikimet përfshinin pretendime serioze në lidhje me keqtrajtime nga ana e të njejtave autoritete, dhe gjatë periudhës së pyetjeve kërkuesi i parë ishte mbajtur në kushte ndalimi nën kontrollin e autoriteteve të ndjekjes penale. Në të gjitha këto raste, pyetjet arrinin deri në presione të papërshtatshme sa mund të vlerësoheshin si përpjekje për të frenuar ose ndëshkuar mosheqjen dorë nga kërkesat. Gjykata për këto arsye arrin në përfundimin se kemi të bëjmë me shkelje të nenit 25 të Konventës.

I. Në lidhje me Nenin 50 të Konventës

A. **Dëmet jo pasurore:** shuma specifike e akorduar kërkuesit të parë

B. **Kostot dhe shpenzimet:** të akorduara plotësisht

Përfundimi: Shteti i paditur u urdhërua që tu paguante kërkuesve shumat e parashikuara (me unanimitet).